

Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukool

II kooliastme õppeaine ühiskonnaõpetus

1. ÕPPEAINE KIRJELDUS

Ühiskonnaõpetus on põhikooli õppeaine, mis keskendub õpilaste arutlusoskuse arendamisele ja kriitilisele mõtlemisele. Õppetöö raames õpitakse tõlgendama ja analüüsima erinevaid allikaid, sealhulgas õigustekste, mis on olulised ühiskondlike probleemide mõistmiseks ja lahendamiseks. Samuti kujundavad õpilased oskust väljendada ja põhjendada oma seisukohti, arendades seeläbi argumenteerimisoskust ja eneseväljendusvõimet.

Lisaks teadmistele ja oskustele arendab ühiskonnaõpetus ka kodanikuvalmidust ja -vastutust. Õpilasi õpetatakse mõistma oma rolli ühiskonnaliikmena ning osalema ühistegevustes, täitma kohustuslikke toiminguid ja dokumente, mis on osa igapäevaelust ja kodanikuks olemisest. Väitlused klassis aitavad arendada aktiivse kuulamise oskust ja võimet vastata esitatud väidetele tõenduspõhiste argumentidega.

2. II KOOLIASTME LÕPUKS OMANDATUD TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

Õpilase omandatud teadmised, oskused ja hoiakud on esitatud alljärgnevalt teemavaldkondade kaupa.

1. Kohalikud kodanikuühendused ja -algatused: teab, millised organisatsioonid tegutsevad kodukohas.
2. Lapse õigused ja inimõigused: mõistab oma õigusi ning peamisi inimõigusi, mis on kõigile tagatud, sh õigus haridusele, turvalisusele ja võrdsele kohtlemisele.
3. Seaduste ja võrdse kohtlemise tähtsus: teab, et kõik inimesed on seaduse ees võrdsed.
4. Demokraatia põhimõtted: mõistab, kuidas demokraatia toimib koolis ja ühiskonnas.
5. Eesti põhiseaduslikud institutsioonid: nn teadlik Eesti riigi juhtimisega seotud peamistest institutsioonidest ja ametikohtadest.
6. Faktide ja arvamuste eristamine: on oskus eristada fakti arvamusest ja hindab allikate usaldusväärsust, mis on oluline oskus meediaga suheldes.
7. Autoriõigused: teab, et autoriõigused on kaitstud seadusega ja et autorile tuleb viidata, kui kasutatakse tema tööd.
8. Kultuuriline mitmekesisus: mõistab kultuurilisi erinevusi eri piirkondades elavate rahvuste vahel; teab, et iga inimene on oma käitumise ja hoiakutega kultuuri kandja ja looja.

3.1. II KOOLIASTME ÜHISKONNAÕPETUSE ÕPITULEMUSED

II kooliastmes ühiskonnaõpetuses keskendutakse sotsiaalsete suhete mõistmisele, demokraatia põhimõtetele, töö ja tarbimise teemadele ning vabatahtliku tegevuse rollile ühiskonnas. See etapp on oluline, et õpilased saaksid aru oma rollist ja võimalustest kogukonnas ning mõistaksid laiemalt sotsiaalseid ja kultuurilisi kontekste.

Õpitulemused on esitatud alljärgnevalt teemavaldkondade kaupa.

1. Geograafiline ja kultuuriline teadlikkus: teab Läänemere äärsid riike, oskab näidata neid kaardil ja tuua näiteid riikidevahelisest koostööst.
2. Kodanikuaktiivsus ja kogukondlik osalus: mõistab kodanikuühenduste ja -algatuste tähtsust, osaleb kogukonna tegevustes ning pakub lahendusi kohalikele probleemidele.

3. Inimõigused ja seaduslikkus: teab inimõiguste ja lapse õiguste tähtsust, märkab õiguste rikkumisi ja oskab vajadusel abi otsida; mõistab, et keegi ei ole seadustest kõrgemal.
4. Demokraatia rakendamine: kirjeldab demokraatia toimimist koolis, osaleb klassi otsustusprotsessides, arvestades demokraatia põhimõtteid.
5. Info kriitiline hindamine ja turvalisus: leiab ja võrdleb erinevatest allikatest pärit infot, eristab fakti arvamusest, teab interneti ja pangakaardi kasutamisega seotud ohtusid ning käitub turvaliselt.
6. Kultuuriline teadlikkus ja mitmekesisus: mõistab kultuurilist mitmekesisust, tuvastab ja sekkub kultuurikonfliktides ning diskrimineerimises, tajudes, kuidas erinevad kultuurid maailma tajuvad ja defineerivad.
7. Isikliku arengu planeerimine: oskab planeerida oma aega ja tegevusi, koostada eelarve, ning mõistab säästmise tähtsust ja vajaduste, soovide ning võimaluste eristamist.

3.2. DIGIPÄDEVUSED

1. Info- ja andmekirjaoskus: õpilane teeb vahet võtmesõnal ja veebiaadressil; leiab otsinguga teksti,- pildi- ja videomaterjali; selgitab, kuidas leidis teabe; teab, et veebis olev info ei ole alati usaldusväärne.
2. Suhtlus ja koostöö: õpilane oskab saata e-kirja koos manusega aineõpetajale; teab millist digisisu on sobilik saata õpetajale; kasutab igapäevaelus Stuudiumi kontot; oskab kasutada õpetaja poolt jagatud keskkondi (Microsoft, Kahoot, Socrative jm); oskab leida enda ja oma pere kohta informatsiooni otsingumootori abil.
3. Digisisu loomine: õpilane oskab kasutada tekstitöötluses lihtsamaid funktsioone (stiil, suurus, reavahe, joondus); oskab luua digitaalset plakati, mõttekaarti, sõnapilve; juhendi abil on võimeline looma teost; on teadlik, et igal interneti allikal on autor.

3.3. Enesejuhtimine

Enesejuhtimine on oluline oskus, mis aitab õpilastel saavutada paremaid tulemusi nii koolis kui ka igapäevaelus. See tähendab võimet juhtida enda õppimist ja käitumist vastutustundlikult ja sihipäraselt. Õpilased, kes on omandanud enesejuhtimise oskused, suudavad õpetaja juhendamisel valida endale sobivaima õpistiili, mis aitab neil efektiivsemalt materjali omandada ja teadmisi rakendada.

Õpilane

- 1) valib õpetaja juhendamisel sobiva õpistiili;
- 2) on võimeline koostöös õpetajaga enda ja kaasõpilaste esinemist, töösooritust hindama;
- 3) teab oma ainealaseid tugevusi, koostöös õpetajaga kasutab neid tulemusrikkalt õppimisel ja eneseväljenduses;
- 4) teab tunni reegleid; püüab neid järgida;
- 5) oskab avaldada oma arvamust, kuulata kaasõpilasi ja õpetajat;
- 6) räägib kaasa keskkonna hoidmise teemadel, mõistab enda käitumise olulisust ümbritseva hoidmisel;
- 7) teab, mis on tervislik eluviis.

3.4. Liikumine

Ühiskonnaõpetuse ja liikumise ühendamine kooliõppes pakub suurepärase võimaluse toetada noorte inimeste füüsilist ja vaimset arengut ning edendada tervislikke eluviise. Läbi liikumist nõudvate tegevuste mõistavad õpilased paremini ümbritseva ühiskonna tähtsust ning saavad praktilise kogemuse, kuidas õppeaine on seotud füüsilise ruumi ja liikumisega.

Liikumine on oluline noore inimese arengus, aidates parandada nii füüsilist tervist kui ka vaimset heaolu.

Õpetaja poolt valitud tunnimeetodid, mis hõlmavad liikumistegevusi, pakuvad õpilastele võimaluse olla tunnis aktiivsed ja kaasatud. Selline lähenemine aitab õpilastel paremini omaks võtta õpitavaid teemasid ja tunda rõõmu ühistest ettevõtmistest. Lisaks, õpilaste osalemine aktiivsetes tegevustes ja nende panuse hindamine koostöös õpetajaga aitab kaasa enesehinnangu tõusule ja vastutustunde kujunemisele.

Õpilane

- 1) mõistab liikumise olulisust noore inimese arengus ja üldiselt elus;
- 2) räägib kaasa tervislike eluviiside teemadel, oskab arutleda enda eluviisi teemadel;
- 3) aktsepteerib õpetaja valitud tunnimeetodeid, mis hõlmavad liikumistegevusi, täidab liikumisega seotud tunniülesandeid;
- 4) hindab koostöös õpetajaga enda osalemist tunni aktiivses tegevuses.

3.5. ÕPPESISU

6. KLASSIS 1 TUND NÄDALAS

Kultuuriline identiteet ja traditsioonid

Erinevate rahvuste, religioonide ja sotsiaalsete gruppide kultuurid. Rahvuslikud ja usulised traditsioonid. Kohaliku kogukonna kirikud ja nende roll.

Sooline võrdõiguslikkus ja stereotüübid

Võrdõiguslikkuse tähtsus klassis ja ühiskonnas. Sooliste stereotüüpide mõju.

Pere, kogukond ja sõprussuhted

Pere, suguvõsa ja naabruskond maal ja linnas. Kooli- ja sõprusringkondade tähtsus ning traditsioonid.

Euroopa ja rahvusvaheline koostöö

Euroopa riigid ja naaberriigid. Euroopa Liidu liikmesriigid ja nende tähtsus. Isikutunnistus, pass ja nende roll.

Kogukonna tegevused ja organisatsioonid

Kohalikud seltsid, klubid ja ühendused. Noorteorganisatsioonid ja nende roll.

Kodanikuaktiivsus ja osalus

Kodanikualgatuse võimalused eri vanuserühmadele. Rahva osalemine ühiskonna valitsemises eri vormides.

Õigused, seadused ja institutsioonid

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ning õigused ja kohustused. Inimõigused ja nende tähtsus. Riigivõimu eri institutsioonid ja nende ülesanded.

Haridus ja teadlik tarbimine

Lapse õigused haridusele. Teadlik ja säästev tarbimine ning raha kasutamine.

Meedia ja infovahetus

Meedia roll ühiskonnas. Infovahetuse ja reklaami mõju.